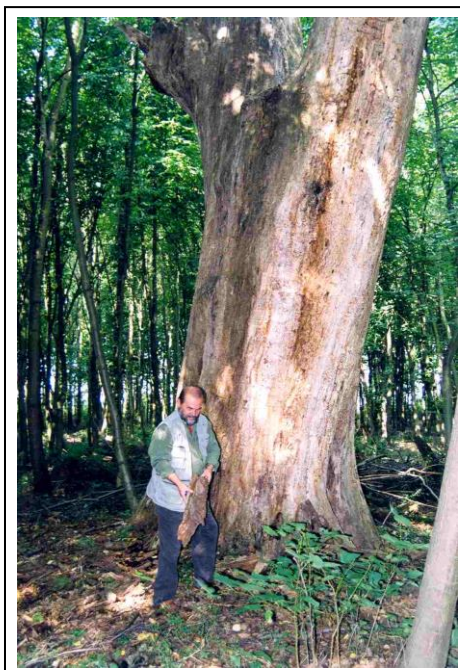

A fák állva halnak meg

Amikor végére értünk a somogyi öreg fákat bemutató sorozatnak, szeretnék megemlékezni azokról az egykori famatuzsálemekről, amelyek a közelmúltban pusztultak el. A mi vidékünkön az őshonos fák nyolc-tíz emberöltőnyi időn keresztül élhetnek, így az ember nehezen hiszi el, hogy alig tucatnyi év alatt hány kedves fájától kénytelen búcsút venni.

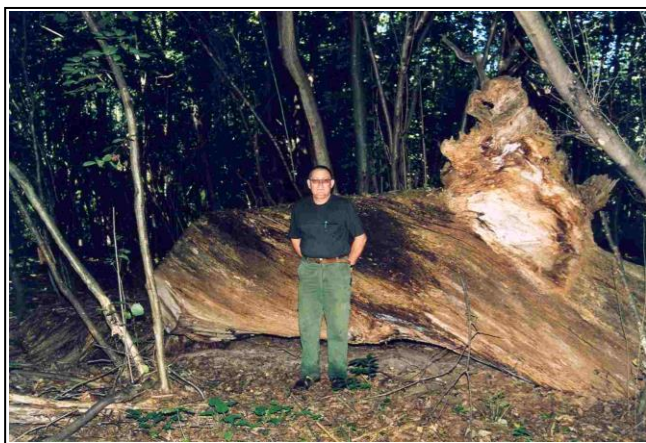

A segesdi erdőben, az egykori Csákszegpuszta közelében található a képen látható szikár halott óriás. Az öreg tölgy 1991-ben már nem hajtott ki, majd az évek során a kérgét és a szíacsot elveszítette, és vastag ágaiból is csak rövid torzók maradtak. Viharedzett törzsét megkopogtatva azonban szinte érces hangon felel. *Domján Gábor* nyugalmazott erdősztechnikus szerint életében törzsének kerülete meghaladta a hatszázhetven centimétert.

A fának erdészettörténeti múltja is van. A környéki öregek „pados fa” néven ismerik, mivel valaha egy pad volt köré ácsolva, és az egykori tulajdonos, Széchenyi Bertalan kedvenc pihenőhelye volt. A trianoni tragédia idején, 1922 és 25 között – amikor az ország erdősültsége a 26,5 %-ról 11,5 %-ra esett vissza – Széchenyi töltötte be az Országos Erdészeti Egyesület elnöki tisztségét, segítve a katasztrofális fahiányt megoldani.

A segesdi fán kívül néhány éve, szinte a szemem láttára pusztult el a nagybajom-mélyégeri és az iharosberény-nagyvári cser, a gyöngyöspusztai vénic szil, a miki és a somogytarnócai tölgy, tardpusztai és a kecskeháti bükk... Ezek a fák – ahogy a címben is olvasható – állva haltak meg.

Sajnos előfordult más halál is. A közelmúltban vonult nyugdíjba *Miklós József* kerületvezető erdész barátom. A jeles nap előtt néhány héttel meghívott a régi kerületébe egy kis sétára. Büszkén mesélt arról a többszáz hektárról, amit kerületében a pályafutása alatt ültettek, illetve ápoltak. Ezek zöme mára már sikeresen „beállt”, középkorú erdő lett. Megmutatott egy tisztás szélén álló tölgyfát is, amelyet elmondása szerint ki kellett volna vágatnia, de minden alkalommal „elszabotálta”. A százötven éves

körüli fának így esélye van arra, hogy száz év múlva már matuzsálem legyen. Végül mesélt arról, hogy pályafutása elején – a hatvanas hetvenes évek fordulóján – közreműködött egy öreg tölgy kivágásában. Nehéz munka volt, a legütőképesebb fakitermelő brigádot rendelték oda, különleges láncfűrész hozattak, extra méretű vezetőlemezzel. Hosszadalmas munkával sikerült a fát kivágni, a gondok azonban csak ezután kezdődtek. Nem volt megfelelő emelő- és szállítóeszköz – a hatalmas rönköt végülis ott hagyták. Négy évtized után elmentünk a helyszínre, az öreg fekvő rönkről készítettünk néhány fotót, mint az emberi kapzsiság, a buta mohóság mementójáról.